

Belgian Ships Archive

7

Special

Driemaandelijks maritiem magazine
2de jaargang [juli-sept]

Verantwoordelijke uitgever: B.S.A. (Belgian Ships Archive) vzw,
Olijftakstraat 7/13, 2060 Antwerpen
Ondernemingsnummer 0820.847.256

Voorwoord

Beste lezer

We zijn er weer met een steeds dikker wordend exemplaar van ons magazine en zoals onze vorige magazines is ons 7de **(gratis, digitaal (pdf))** B.S.A. magazine **voor onze leden** weer een goed gevuld en een aangenaam om te lezen tijdschrift.

Wij zijn trots om ons zevende nummer te kunnen aanbieden als een tweede 'Special'. Het staat weer boordevol met sleepboten. Het vervolg op de geschiedenis van de U.R.S., namelijk de Remorquage Armement Letzer.

Enkele foto's of afbeeldingen van de U.R.S. sleepers zal u ook in ons magazine terugvinden.

Lijsten van schepen, waar er al een heel aantal van verschenen zijn kunnen soms foutieve gegevens bevatten alsook tekortkomingen. Daarom vragen wij aan onze lezers aanpassingen, verbeteringen en eventueel andere opmerkingen steeds aan ons te laten weten via ons mail adres.

U zal merken dat ons emailadres verandert is, dit doordat ons vorig mail adres ten onrechte werd aanzien als een spam geval of zoiets. Verder naar onder vind u alvast een betrouwbaar nieuw emailadres waar jullie terug zonder vrees kunnen naar mailen.

Verder wensen wij jullie alvast veel plezier met ons zevende exemplaar van ons magazine dat weer boordevol maritiem nieuws staat.

Alle communicatie omtrent ons magazine kan steeds via ons **(nieuw) email adres:**

wilfran35@hotmail.com

De redactie

B.S.A. (Belgian Ships Archive) vzw

Niet leden kunnen een jaarlijks abonnement onderschrijven. De prijs hiervoor bedraagt €25 voor 4 nummers per jaar in een digitaal kopie (pdf) en €50 voor 4 nummers per jaar op een papieren versie (gratis verzonden binnen België, voor het buitenland bedraagt het abonnement €60). De bijdrage kan gestort worden via onze Dexia rekening nr. 068-2521005-02 met vermelding van uw naam en adres en het gekozen item.

Leden kunnen ook per jaar inschrijven op een abonnement op een papieren versie. De prijs hiervoor bedraagt €25 voor 4 nummers per jaar (Gratis verzonden binnen België, voor het buitenland bedraagt het abonnement €32,10)

De bijdrage kan gestort worden via onze Dexia rekening nr. 068-2521005-02 met vermelding van uw naam en adres en het gekozen item.

Voor extra informatie op een van deze abonnementen:

wilfran35@hotmail.com

Clubnieuws

Ons lokaal: B.S.A. (Belgian Ships Archive) vzw
Olijftakstraat 7/13, 2060 Antwerpen
Telefoon: 03 233 40 47

Openingsuren:
Woensdag 9-14 u

Op Afspraak: Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag
Zater, Zon & feestdagen gesloten.

Alle gepubliceerde gegevens in dit magazine zijn copyright. Geen enkel deel mag worden gereproduceerd in welke vorm tenzij goedgekeurd, schriftelijk, door de uitgever of de auteur.

Artikels, scheepslijsten en foto's zijn geschreven, samengesteld of opgesteld onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van hun auteurs, die blijven de eigenaars van hun bijdrage.

Alle correspondentie in verband met dit magazine dient te worden gericht tot de uitgever of de auteur van de artikels, scheepslijsten of foto's.

De Belgian Ships Archive (B.S.A.) is een tijdschrift, uitgegeven door en voor rekening van schepen enthousiastelingen. Haar voornaamste doel is om maritieme informatie, te registreren bij voorkeur maar niet uitsluitend, van de Belgische nautische scène, deze te promoten en maritiem historisch onderzoek te bevorderen.

Verantwoordelijke: B.S.A. (Belgian Ships Archive) vzw
Olijftakstraat 7/13, 2060 Antwerpen

Aanvullingen & verbeteringen vorige magazines (by wilfran)

BSA-magazine 6: Scheepslijst 10

Liliane (schip toevoegen aan lijst)

Rijnsleepboot

25 Brt

L 15,59 m x Br 3,76 x Dg 1,45 m

Motor (stoom) 16 ihp

Nieuwe motor diesel La Meuse, 288 bhp - 210 Kw (jaar ??)

Nieuwe motor Daf 340 pk (jaar ?????)

Gebouwd in 1913 bij H.J. Bosman, Alkmaar /NI

1913-1918 Vijf Gebroeders, S. van der Graaf, Puttershoek /NI

1918-1920 Marie, Grintwinning Lobithse Wel, Arnhem /NI

1920-1923 Marie, J. Th. van den Wijngaard, Den Bosch /NI

1923-1927 Succes, M.F. Kok, Den Bosch /NI

1927-1929 Sint Egidius, Sleepboot Mij. St. Egidius N.V., Den Bosch /NI

1929-1932 Pierre, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1932-1941 Adri, ?????

1941-1941 Liliane II, Rederij Verstichel (E.C. Verstichel), Gent /Be

1941-1953 Liliane, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be

1953-1959 Liliane, Rederij Verstichel (E.C. Verstichel), Gent /Be

1959-1970 Patrick, ?????

1970-197? John, G.C. Maas, Stein /NI

197?-1975 Willem II, G.C. Maas, Stein /NI

1975-1993 Willem II, A.J. Hubers, Stein /NI

1993-2003 Willem, Fransbergen Trading & Shipping (R. Fransbergen), Maasbracht /NI

2003 SE

FFW

Samson

Volgende aanpassen of bijvoegen

Snelheid 9 Kn

Trekkracht 7 ton

1 schroef

1964 voor afbraak verkocht aan Van Loo, Antwerpen /Be

1964 gesloopt

Naar verluidt half afgebroken en het onderschip werd terug opgebouwd

Als vissersvaartuig ?????

John Bull

Aanvulling

26/03/1912 aanvaring in de Wielingen met Belgisch stoomschip Garonne, Garonne gezonken,

1 dode

BSA-magazine 6: Scheepslijst 11

De Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen bestaat uit 10 schepen niet de negen vooropgestelde in de lijst in BSA-magazine 6

Alsace (schip toevoegen aan lijst)

Gebouwd in 1918 bij Philip & Son Ltd., Dartmouth /UK (Yd 489)

115 Brt

L 28,52 m x Br 6,37 m x Dg 2,38 m (85.5' x 22.1' x 9.0')

motor (stoom) C2 cyl. 45 nhp - 500 ihp by Philip & Sons Ltd., Dartmouth /UK

Snelheid 10 Kn
Trekkracht 8 ton
staal

1 schroef

1918-1921 H.S. 28, UK War Office (Inland Water Transport Directorate) /UK

1921-1929 H.S. 28, Crichton Thompson & Co., Londen /UK

Note: at Richborough 10/1924 in hands of Receiver for sale and believed moved to Queenborough in 12/1925; still unsold 12/1926

1929-1930 Alsace, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be

1930-12/1939 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

12/1939-14/07/1940 FY 1673 Servitor, UK Navy /UK

Note: hired for war service as assistant minesweeper

14/07/1940-1944 FY 1673 Servitor, UK Navy /UK

1944-1964 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1964 afgebroken

Cooperator (*verandering aanbrengen*)

1938-1939 *Astrid II*, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

Pacific

Toevoegen na

1939-27/11/1942 Carqueirenne, Franse Marine, Toulon /Fr

en vorige lijnen na

1939-27/11/1942 Carqueirenne, Franse Marine, Toulon /Fr

laten verdwijnen

Notes: 26/10/1939: French Navy authorised the Compagnie Nazairienne de Remorquage et de Sauvetage to buy the following tugs: Hasselt, built in Rupelmonde (1939), owned by Société Belge de Remorquage for 350.000 FB, Pacific, built in Leith (1919) owned by Société Anonyme de Remorquage Letzer for 1.150.000 FB and Viking, built in Dartmouth (1920), owned by Société Anonyme de Remorquage à Hélice for 1.250.000 FB. The tugs were bought by a privacy society and not by French Navy to preserve the neutrality of Belgium.

03/11/1939: Pacific & Viking delivered in Dunkirk. They were renamed Carqueiranne and Coudon.

07/12/1939: the group Carqueiranne, Coudon and Tabarca sailed from Cherbourg to Brest. Between Brest and Oran, the Carqueiranne and Coudon were towed by navy tug Hippopotame (1800 ihp).

After Oran, Tabarca sailed alone to Bizerte and Coudon and Carqueiranne sailed by their own resources.

29/02/1942: the two tugs reached Toulon.

27/11/1942 door eigen bemanning tot zinken gebracht in Toulon

22/07/1943 geborgen en hersteld door Duitsers

13/11/1943-25/08/1944 Kriegsmarine, Marinearsenal Toulon als doelsleepboot

25/08/1944 door de Kriegsmarine zelf tot zinken gebracht bij de haven ingang van

Port de Bouc.

07/1945 wrak verplaatst

08/1947 geborgen en op de kaai gezet, Total loss, niet gerepareerd

26/02/1948 verkocht voor sloop

Baltic

Volgende aanpassen op datums

1915-15/03/1916 Baltic, L. Kalis & Co. N.V., sliedrecht /NI

15/03/1916-15/06/1917 Verkehrsfahrzeug Emsversorgung-Sperrfahrzeug Div. der Ems,
Kaiserliche Marine /Ge

15/06/1917-19/11/1920 George, Kaiserliche Werft Kiel, Kiel /Ge

19/11/1920-03/04/1929 Steffen, Steffen Sohst, Kiel /Ge

03/04/1929-1930 Baltic, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be

1930-1939 Baltic, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be
1939-11/1939 G. Van Dijk, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
11/1939-20/05/1947 verhuurd aan Royal Navy als hulpmijnenveger Scythe, Sheerness /UK
20/05/1947-1964 G. Van Dijk, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

Wij herdenken

Frubelschepen

Kapitein ter lange omvaart FREDDY FONTEYNE. (by Verhoeven Frans)

Loods der Scheldemonden en Chefloods Radarcentrale Zeebrugge op rust.

Een heel lange titel voor een zeer innemend mens.

Ik heb Freddy nooit in het echt gezien, maar zijn mails en reacties die hij schreef zullen voor iedereen die het Boelwerf blog bezochten hebben, wel bekend zijn.

Freddy werd geboren in Oostende op 6 februari 1940, dus de beginperiode van een verwoestende oorlog in Europa. Oostende aan de zee, en die zee daar zou Freddy zijn hart aan verliezen en ook aan de zeer snelle fruitschepen, die als fregatten de zeeën bevaren.

Je kan je dus wel voorstellen dat Freddy heel veel meemaakte en hij had dan ook nog het talent dit op een zeer aparte manier op schrift te stellen, getuige zijn een aantal verhalen die op het blog van onze vereniging verschenen. Deze zullen steeds meer hun waarde bewijzen, als getuigenis hoe het er aan toe ging op deze toch wel aparte schepen. Freddy ging op 1 juni 2000 op pensioen.

Spijtig is Freddy te plots van ons heengegaan.

Er kwamen al een tijd geen berichten meer en langs Frans Verhoeven om hoorde ik dat het niet zo goed ging met Freddy. Op 27 juli 2010 kreeg ik een mail dat Freddy was overleden op 23 juli 2010 te Heist.

Om te illustreren dat Freddy een goed verteller was dit korte verhaal dat uiteraard weer een binding met de Boelwerf had, of beter met een schip en dan nog niet eens een kleintje maar het vlaggenschip van de werf de Methania.

Van Freddy zijn op de volgende site nog verhalen te vinden
<http://www.lsvo.be/anecdotes/anecdotes.html>.

Hier gaan we dan en laten Freddy nog eens aan het woord.

Door het feit dat er nog geen radarbegeleiding voorzien was voor de "Methania", heeft het schip lange tijd "werkloos" in een Noorse fjord gelegen. Het mocht, volgens de beheersmaatregelen Zeebrugge niet aandoen.

Het moet ergens in 1985 geweest zijn dat de directie mij vroeg om, tezamen met de RMD Oostende, een voorlopige radarcentrale op te richten op de oude muur van Zeebrugge. Zoals gewoonlijk was er de vrijdag namiddag een gesprek met de Nautische Dienstchef Zeebrugge, om de stand van zaken te bespreken.

Op dit moment had ik een zware verkoudheid, en hij gaf mij een borreltje, zoals toen gangbaar was, als medicijn. Eens leeg, begon ik te hoesten en gaf een knipoog naar mijn leeg glas, meegevend dat men moeilijk op één been kon staan.

Het gesprek verliep dan als volgt:

- Dienstchef: "Ben je ooit naar de Zoo geweest?"
- Ik: "Natuurlijk, zoals iedereen zeker?" (al vond ik dat al een eigenaardige vraag!)
- Dienstchef: "Heb je daar flamingo's gezien?"
- Ik: "Natuurlijk!"
- Dienstchef: "En is er je niets opgevallen?"
- Ik: "Nee, niets speciaal!"
- Dienstchef: "Wel, ze staan op één poot en vallen nooit om!"

Einde van het gesprek en ik kon fluiten naar mijn tweede borrel!

Dat is dus Freddy ten voeten uit.

Maar wat was dat nu echt met die fruitschepen?

Ik heb kapitein Freddy Fonteyne een paar jaar geleden terug leren kennen en er ontstond een zeer vriendschappelijke band tussen ons. We wisselden gegevens van schepen uit en vooral over de fruitschepen van BFL waar Freddy bijna zijn gehele carrière heeft gevaren.

Ik heb Freddy thuis opgezocht te Knokke – Heist en we hebben onze verhalen boven gehaald van ons wild zeemansleven. Freddy zei dan soms, vroeger waren de schepen van hout en de zeemannen van staal, nu is het anders om en zijn de schepen van staal en de zeelui van hout. Jaren 60 en 70 waren nog de mooiste jaren van het zeemansleven.

Maar om terug te komen op de loopbaan van Freddy, ik heb dan eens in ons archief gaan kijken wat ik van Freddy nog kon terug vinden en heb zijn steekkaart teruggevonden met zijn ganse loopbaan op zee.

Na de zeevaartschool is Freddy als kadet aangemonsterd op de "Albertville" dit was op 23 juli 1960 en was aanboord tot 04 september 1960. Daarna is Freddy terug naar de zeevaartschool gegaan tot 18 juli 1961, waarna hij op 19 augustus 1961 aanmonsterde als aspirant officier op de "Stad Antwerpen", waar hij aanboord was tot 05 juni 1962.

Na enkele dagen verlof is Freddy dan naar BFL getrokken waar hij monsterde voor de "Frubel Monica" als 3de officier, dit was op 04 juli 1962. Sinds dan is Freddy bij BFL niet

meer weg te denken en op een paar schepen na zoals de "Marly II", de "Topaze" en de "Saphir" heeft hij de rest van zijn loopbaan doorgebracht bij BFL.

Op volgende schepen heeft Freddy gevaren, zowel als 1ste, 2de en 3de stuurman: Frubel Monica, Frubel Asia, Frubel Europa, Frubel Africa en Frubel America waarvan op de Frubel America en Frubel Oceania als kapitein. Op 24 oktober 1969 heeft Freddy zijn ontslag geven en is in dienst gegaan bij het loodswezen.

Ik hou aan Freddy dan ook een zeer goede herinnering over en was blij deze man gekend te hebben, hij was een goed verteller en vooral een zeer goed man. Ik schrok me dan ook als ik bericht kreeg dat Freddy er niet meer was, maar in gedachten is hij nog steeds bij ons, we zullen hem niet vergeten.

Source: Verhoeven Frans

Onze oude glorie

Onze oude stoomschepen

Keltier

Launched.

On July 4th, Messrs. Robert Thompson & Sons, Ltd., launched from their Southwick yard the finely-modelled single-deck steamer Keltier, built to the order of Messrs. The Antwerpsche Zeevaart Maatschappij Co., Ltd., of Antwerp. Her principal dimensions are: Length overall, 310 ft., breadth, 44 ft., depth, 22 ft. 3 in. She is built to take the highest class at Lloyd's, and is constructed on the deep frame principle with one deck, leaving the holds clear of all obstructions. The erections consist of full poop, long bridge, 176 ft. long, both available for cargo, and topgallant forecabin for accommodation of petty officers and crew. Large and spacious deck-houses are arranged on top of the bridge deck for captain, officers and engineers, the saloon being tastefully designed in polished mahogany. There are four large hatchways with six derricks, also derrick post at poop hatch, all arranged for rapid loading and discharging of cargo, and worked by five powerful steam winches, steam being supplied from a multitubular donkey boiler of ample capacity. The engines, by Messrs. The North-Eastern Marine Engineering Co., Ltd., Sunderland, have cylinders of 21 ½ in., 36 in. and 59 in., with a stroke of 39 in., steam being supplied by large boilers working at a pressure of 180 lbs. per square inch., with a nominal horsepower of 1395.

Voor verzorgd
drukwerk...

Grote Markt 30 • 9120 Beveren • Tel. 03/775 80 38
Fax 03/755 31 88 • E-mail : info@drukmertens.be

Trial trip.

On August 2nd, the finely-modelled single deck steamer Keltier, built by Messrs. Robert Thompson & Sons, Ltd., at their Southwick Yard, to the order of Messrs. The Antwerpsche Zeevaart Maatschappij Co., Ltd., of Antwerp, proceeded to sea for her official trial. The trial trip was very successful, the engine running with perfect smoothness, easily attaining a mean speed of about 11 knots, and Mr. A. Brys, managing director of the owning Company, who was onboard, expressed entire satisfaction with both vessel and machinery. After the trial the vessel proceeded to the White Sea under the command of Captain Palm. (by wilfran)

Photo wanted !!!!

Source: The Marine Engineer aug sept 1913

Onze lichtschepen

Aangevaren, gezonken, op drift, oorlogsbuit

Tijdens hun bijna 150 jarig bestaan maakten de diverse Belgische lichtschepen heel wat mee: aanvaringen, zinken, 11 bemanningsleden verloren het leven, oorlogsbuit. Dikwijls sloeg een lichtschip op drift.

Donderdag 12 december 1912 is de droevigste dag uit de geschiedenis van de Belgische lichtschepen. Toen verdween na een aanvaring door de Duitse zeelichter "Minnie", gesleept door de steamer "Ekbatana", het lichtschip "West-Hinder" met zijn tienkoppige bemanning in de kolkende zee. Geen enkele zeeman overleefde de ramp. Volgens het onderzoek trof de kapitein van de Duitse "Ekbatana" volledig de schuld van het ongeval. Hij draaide te dicht rond het lichtschip, waardoor zijn door de wind en stroming afgedreven sleep "Minnie" het lichtschip ramde.

Een andere "West-Hinder" is op 27 mei 1940 in de haven van Cherbourg (F) door de Duitsers tot zinken gebracht. Het na de oorlog nieuw gebouwde Lichtschip I, alias Westhinder, werd op 16 juni 1960 om 20.25 u door de Noorse tanker "Branita" aangevaren. Schipper J. Brackx en zijn bemanning konden worden gered. Bij een poging door de sleepboot "Zeetijger" om het zwaar gehavende lichtschip naar Oostende te slepen verdween de "West-Hinder" op 17 juni 1960 om 5.50 u in de golven.

Niet alleen de "West-Hinder" werd slachtoffer van aanvaringen. Zij het dat de op 25 juni 1904 door de viermaster "Corunna" geramde "Wandelaar" naar Oostende kon worden gesleept. Op 25 november 1925 werd op het nippertje een aanvaring met de Dutise driemaster "Obotrita" vermeden. Schipper Frans Brijs van de "Wandelaar" verloor hierbij op jammerlijke manier het leven.

Tijdens W.O. II gebruikte de Duitse bezetter de "Wandelaar" als vooruitgeschoven uitkijkpost, ongeveer 3 mijl uit de kust ter hoogte van Blankenberge. Precies 50 jaar geleden, februari 1941, kelderden Britse bommenwerpers het lichtschip.

En ook de "Wielingen" kreeg zijn deel van de koek. In de nacht van 27 op 28 februari 1914 werd ze bij zware mist aangevaren door het Zweedse stoomschip "Northly". Alles beperkte zich gelukkig tot zware materiële schade.

Meer dan eens sloeg een lichtschip op drift. Niet in het minst omdat ze pas na W.O. I een voortstuwingsmotor kregen ingebouwd. Sommigen waren vrij spectaculair. Zo tijdens de uiterst strenge winter 1855. De zee was zo ver men kon kijken bevroren. Het lichtschip "Paardemarkt" diende de ketting te kappen om schip en bemanning te redden. Na drie weken rondzwalpen werd de "Paardemarkt" voor het strand van Middelkerke door de mailboot "Rubis" gered.

Misschien nog in het geheugen van enkelen is de stranding van de "Wandelaar". Op 17 mei probeerde stoomloodsboot 7 het lichtschip te redden voor de vijand. Ter hoogte van Mariakerke brak de sleeptros. De "Wandelaar" strandde ter hoogte van het hotel "Hydro".

West-Hinder gezonken

source: niet geweten

Op onze binnenwateren

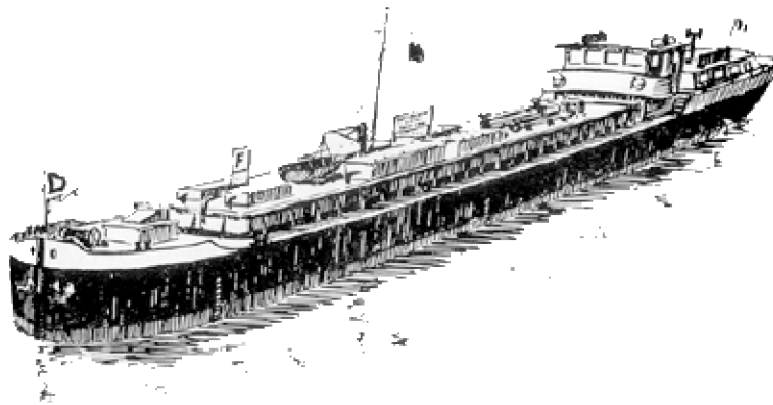
Interprovinciale stoombootdiensten Flandria N.V., Antwerpen (1922-
(by wilfran)

Scheepslijst N°6 (Vervolg)

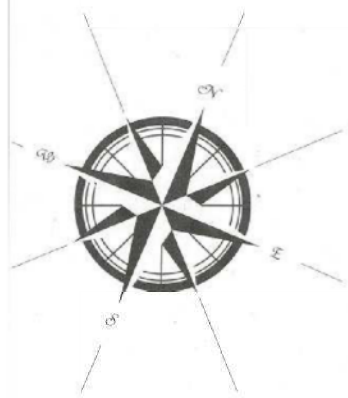
Wordt vervolgt in ons volgend magazine ...

De Belgische-binnenvaart

Een website van onze collega Leo Janssens, een bezoekje waard!!

<http://www.belgischebinnenvaart.be/>

Nieuw - Nouveau

BSA-archiefsite

<http://www.wilfran.be/>

© *Designed and maintained by wilfran (2011).*

Onze visserij

Gerucht bevestigd

Het zinken van een Belgische trawler voor het Franse eiland Sein, de zes bemanningsleden werden gered (Online kranten artikel van 5.8.2011 08:38)

Zes matrozen van de Belgische vissersboot O.333 Marco werden gered na het zinken van hun vissersboot voor de kust van het eiland Sein (Finistère) in de nacht van donderdag op vrijdag.

De trawler geregistreerd in Oostende, van staal en 36 meter lang, was op een rots gelopen op 5 kilometer van het eiland. Verscheidene vaartuigen, de oceansleper Abeille Bourbon, de Argonaute, de kano van de reddingsdienst van het eiland Sein en het mijnenbestrijding- duikopleidingsschip Styx, kwamen ter redding alsook een helikopter van de Marine. Twee andere Belgische trawlers reageerde ook op de noodoproep. De zes bemanningsleden dobberde vanaf 2 uur 40 minuten rond in hun reddingsvlot vooraleer ze gered werden door de kano van het eiland Sein.

De vissers werden vervolgens vervoerd naar Brest door een helikopter van de Marine. De maritieme prefectuur zei dat een sterke geur van diesel merkbaar was op de plaats van het wrak. Door de duisternis, was de mate van vervuiling van de brandstoftank vrijdagochtend niet geëvalueerd. Het vaartuig was op weg naar haar thuishaven Zeebrugge, België. Wordt vervolgd in ons volgende magazine.

O.333 Marco in 1985

Tooverkracht en heksery in de Oostendsche visschery

(in het geschrift van weleer)

Op den 25 december 1843, kwam de Oostendsche visscherssloep Wellust, voor de aberdaenvisschery uitgerust, na eene afwezigheid van 14 dagen, met verlies van haren stuerman, in de haven van Oostende terug.

De wonderlyke verklaring werd door het scheepsvolk, over den dood zynen stuerman, in handen van den heer Commissaris de Zeevaart, gedaen. Volgens hunne gezegden, zoude eene onbegrypelyke tooverkracht er in gespeeld hebben en heksery er niet geheel vreemd in geweest zyn. Allen bevestigden dat zy klaerlyk de schimmen hunner vrouwen en zusters gezien hadden, die in eenen boot rond het schip vaerden en hen toewenkten; dat de stuerman huilend over boord was gesprongen, om zyne echtgenoot te vervoegen, en dat boot, vrouwen en stuerman eensklaps, onder het hevigste gekerm, waren verdwenen. Honderd andere onwaerschynlykheden werden nog voor den dag gehaald om deze tooververklaring te staven.

Daarmede vergenoegde zich de justitie in het geheel niet, en zy die in dit wargaren eene misdaed scheen te ontdekken, deed den visscher, die wanneer de stuerman verdwenen was, de wacht had, in hechtenis nemen.

Nogtans wilden de overige scheepsgezellen niet weer in zee steken, voor alear de sloep onttooverd was. Een priester moest dezelve belezen en met gewyd water besproeijen om de magt van den booze te vernietigen.

Dit is het gebruik dat hier algemeen onder de visschersklas in zwang is. Een sloepvoor dat zy de eerste mael in zee gaat wordt gewyd; wanneer zy ongelukkig vaert, dat is, als de opbrengsten niet voordeelig zyn, heeft wederom dezelfde plegtigheid plaets, want anders zouden geene visschers dezelve willen bevaren.

Nu dan, de overige scheepsgezellen, met eenen andere stuerman aen het hoofd, werden op gezegd vaertuig bescheept en vertrokken op nieuw naer de Doggersbank.

Woensdag is de Wellustweder te Oostende binnen gekomen, met de geringe vangst van 13 tonnen aberdaen (het noodlottig nummer), en al de manschappen die gedurende de voorgaende reis deel van het scheepsvolk maekten, zyn aengehouden om eene nieuwe ondervraging te onderstaen.

Het schynt dat de eerste gevangene gewigtige verklaringen heeft gedaen, die de zonderlinge beschryving van des sturmans dood geheel en al verduisterd hebben.

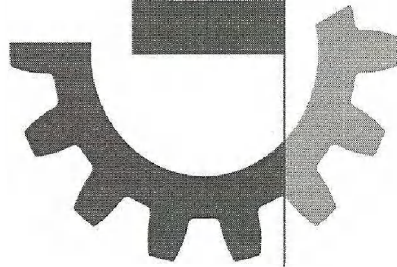
source: Vlaamsch België (3 maart 1844)

Breng ons een bezoekje

<http://www.belgianshipsb.be/archief.htm>

Belgian Ships Archive

DE MEYER

De Meyer Constructie	BTW BE 0405 019 045	Frank Van Dyckelaan 28	
De Meyer Service	BTW BE 0467 765 078	B 9140 Temse	
RDM Smeertechniek	BTW BE 0476 811 022	T + 32 (0)3 766 33 33	info@demeyer.be
DMB Engineering	BTW BE 0808 115 116	F + 32 (0)3 778 07 43	www.demeyer.be
Ijzersterk in	engineering, machinebouw,	metaalconstructie, service	en smeertechniek

Sleepboten

UNIE VAN REDDING- EN SLEEPDIENST (U.R.S.)

Remorquage Armement Letzer N.V., Antwerpen – 23/11/1923-26/07/1974

In november 1923 startte de heer Leon Letzer een sleepdienst te Antwerpen onder de naam Remorquage (Sleepdienst) Letzer. Vanaf haar start kon dit nieuwe bedrijf beschikken over een aanzienlijke vloot van 15 sleepboten. Een van tijd tot tijd hevige concurrentiestrijd was het resultaat, tot in 1927 overeenstemming werd bereikt. De bestuurders van de twee maatschappijen, Adrien Letzer van Remorquage Letzer, en Fred. Gerling van S.A.R.H., vormden een nieuwe groep onder de naam "Union de Remorquage et de Sauvetage S.A.", deze wordt in een later stadium besproken.

Scheepslijst N°12 vervolg (by wilfran)

Lijst in volgorde van in dienst name

Alice

Gebouwd in 1914 bij ?????, ????? /??

?? Brt

motor (stoom) 175 ihp

1 schroef

1914-1922 Alice, Belgian Government (Belgisch Verkeerswezen)

/Be

Waarschijnlijk dienst gedaan als vaartuig voor de T.E.I., T.E.I. nr.??

1922 aangekocht door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

1923-1964 Alice, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1964 verkocht aan J. Smit, Gouda /NI voor sloop

1964 afgebroken

Constance

Gebouwd in 1914 bij ?????, ????? /??

?? Brt

motor (stoom) 175 ihp

1 schroef

1914-19?? Constance, Van der Steen, Gent

/Be

19??-19?? Constance, gecharterd aan Aug. De Meyer, Terneuzen

/Be

19??-1922 Constance, Belgian Government (Belgisch Verkeerswezen)

/Be

Waarschijnlijk dienst gedaan als vaartuig voor de T.E.I., T.E.I. nr.??

1922 aangekocht door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

1923-1954 Constance, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1954 afgebroken

Cortemarck

Gebouwd in 1914 of 1917 bij ????, Cassel (Breslau) /Ge

?? Brt

L 18,10 m x Br 3,80 m x Dg 1,70 m

motor (stoom) 160 ihp

1 schroef

1914 of 1917-1922 Cortemarck, Belgian Government (Belgisch Verkeerswezen)/Be

Waarschijnlijk dienst gedaan als vaartuig voor de T.E.I., T.E.I. nr.??

1922 aangekocht door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

1923-19/05/1940 Cortemarck, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

19-05-1940 gezonken

09-07-1940 geborgen en hersteld, door Duitsers?

1945-1961 Cortemarck, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1961 voor sloop verkocht aan Van Loo, Antwerpen /Be

Denderleeuw

Gebouwd in 1914 bij ????, ??? /??

?? Brt

motor (stoom) 160 ihp

1 schroef

1914-1922 Denderleeuw, Belgian Government (Belgisch Verkeerswezen)

/Be

Waarschijnlijk dienst gedaan als vaartuig voor de T.E.I., T.E.I. nr.??

1922 aangekocht door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

1923-1951 Denderleeuw, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1951 voor sloop verkocht

Adrien

Gebouwd in 1914 bij ?????, Slikkerveer /NI of Burcht /Be

40 Brt

L 14,04 m x Br 3,42 m x Dg 1,96 m

motor (stoom) 175 ihp

1 schroef

1914-25/04/1922 Adrien, S.A. des Remorqueurs Anversois (Antverpia), Antwerpen /Be

25/04/1922-1923 S.A. des Remorqueurs Anversois, Antwerpen /Be

1923-1963 Adrien, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1963 afgebroken bij J. Boel, Temse /Be

Marie

Gebouwd in 1905 bij ?????, ????? /??

50 Brt

motor (stoom) 100 ihp

1 schroef

1905-1923 ?????

1923-08/12/1925 Maria, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

08/12/1925 Maria, F.J. Vergauwen, Antwerpen /Be

1929 afgebroken

Jeanne

Gebouwd in 1923 bij ?????, ????? /??

?? Brt

motor (stoom) 120 ihp

1 schroef

1923-1929 Jeanne, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1929 afgebroken

Doris

Gebouwd in 1914 bij ?????, ????? /??

50 Brt

motor (stoom) 150 ihp

1 schroef

1914-1923 ?????

1923-1955 Doris, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1955 afgebroken

Willem

Gebouwd in 1914 bij ?????, ????? /??

?? Brt

motor (stoom) 175 ihp

1 schroef

1914-1923 ?????

1923-1927 Willem, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

niet meer in lijst Remorquage A. Letzer S.A. in 1927

1929 afgebroken

Raymond

Gebouwd in 1914 bij R. Haltz, Hamburg /Ge

50 Brt

L 20,15 m x Br 6,08 m x Dg 2,80 m

motor (stoom) 300 ihp

1 schroef

1914-1923 ?????

Eventuele ex namen Willem Tell, Tell, Wenduyne, hierover geen info gevonden

1923-20/06/1940 Raymond, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

20/06/1940 voor Oostende door duitse luchtaanval tot zinken gebracht

Pierre

Gebouwd in 1918 bij Rowhedge Ironworks Co. Ltd., Colchester /UK

60 Brt 15 Nrt

L 24,80 m x Br 4,85 m x Dg 1,80 m (andere bron L 24,33 m x Br 4,64 m)

(80.5'(75.0')x15.9'x7.5')

motor stoom C 2 cyl. 20 nhp – 220 ihp (later 275 ihp) by Campbell & Calderwood, Paisley /UK

1 schroef

1918-1923 ?????

1923-1962 Pierre, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1962 afgebroken

Note: This must be one of the missing War Office 75-footers

AS 327 (Yd 234)

AS 330 (Yd 235)

AS 332 (Yd 247)

all of which are missing from post-WW1 records

Charles

Gebouwd in 1922 bij De Toekomst, Boom /Be

21 Brt

L 20,50 m x Br 5,50 m x Dg 1,80 (1,60) m

motor (stoom) T3 Cyl. 350 ihp

1 schroef

Snelheid 7 Kn

Trekkraft 4 ton

1922-1923 ?????

1923-1938 Charles, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1938 verkocht ?? (uit register geschrapt)

FFW

Jack

Gebouwd in 1923 bij ?????, ????? /??

?? Brt

motor (stoom) 350 ihp

1 schroef

1923-1929 Jack, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1929 afgevoerd

FFW

President Leon Letzer

Soms ook vermeld als President Letzer

Gebouwd in 1920 bij Van Diepen, Waterhuizen /NI

147 Brt (andere bron 90 Brt)

L 30,60 (30,40) m x Br 6,60 m x Dg 2,80 m

motor (stoom) T3 Cyl. 500 ihp coal fired

1 schroef

Snelheid 8 kn

1920-1923 President Poincaré, ??????,?????

/Fr

of

1920-25/04/1922 President Leon Letzer, S.A. des Remorqueurs Anversois,

Antwerpen

/Be

25/04/1922-1923 President Leon Letzer, S.A. des Remorqueurs Anversois (Antverpia),

Antwerpen

/Be

1923-08/1940 President Leon Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

08/1940 buitgemaakt door Kriegsmarine

08/1940-01/1941 Untenehmen Seelöwe als R 51 S

01/1941-11/1941 Schiffsartillerieschule als doelsleepboot, hernoemd A 304 S

11/1941-12/1941 Scheibenschlepper SAS

12/1941 in dienst bij EVO (hernoemd H 1..)

16/01/1942 gezonken nabij Rouen tijdens geallieerde luchtaanval op Duits Konvooi

Captain A. Letzer

Gebouwd in 1918 bij John Cran & Somerville & Co., Leith /UK (Yd 118)

181 Brt 109 Nrt

L 28,52 m x Br 6,37 m x Dg 2,38 m (85.1' x 21.1' x 9.9')

motor (stoom) C2 cyl. 44 nhp - 500 ihp by John Cran & Somerville & Co., Leith /UK

staal

1 schroef

1918-1921 H.S. 77, UK War Office (Inland Water Transport Directorate), Londen

/UK

1921-1923 H.S. 77, Crichton Thompson & Co. Ltd., Londen

/UK 1923-1926 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1926-1950 Prim Rose, Cia. de Nav. Juan Murchison S.A., Buenos Aires

/Arg

1950-1978 Ona-Red, Trans-Ona S.A., Buenos Aires

/Arg

1978 afgebroken

Astrid

Gebouwd in 1918 bij Crabtree & Co. Ltd., Great Yarmouth /UK (Yd 171)

135 Brt (andere bron 161 Brt)

131 under deck 16 Nrt

L 27,27 m x Br 6,34 m x Dg 2,42 m (88.5' x 21.2' x 10.6')

motor (stoom) C2 cyl. 77 nhp - 600 ihp (andere bron 33 nhp - 430 ihp) by

Crabtree & Co. Ltd., Great Yarmouth /UK

staal

1 deck

1 schroef

1918 besteld door UK War Office als H.S. 92

10/1918-1919 West Heath, Admiralty

/UK

1919-1921 H.S. 92, UK War Office

/UK

1921-1923 West Heath, Crichton Thompson & Co. Ltd., Londen

/UK

1923-1938 Astrid, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1938-09/10/1940 Kestrel, J.P. Knight Ltd., (manager P.H.P. Knight), Rochester

/UK

09/10/1940-11/1945 FY 1672 Salvo, UK Admiralty

/UK

examination & balloon barrage

note: transferred to M/S group 32 LL Minesweeping duties based Gravesend during magnetic mine crisis 1940/41)

11/1945-11/05/1946 Salvo, gecharterd door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

11/05/1946-1955 Kestrel, J.P. Knight Ltd., (manager P.H.P. Knight), Rochester

/UK

1955-1960 Kennet, J.P. Knight Ltd., (manager P.H.P. Knight), Rochester

/UK

1960 afgebroken door J. Lynch & Co., Rainham, Kent /UK

Director Jack Letzer

Gebouwd in 1918 bij Crabtree & Co. Ltd., Great Yarmouth /UK (Yd 172)

133 Brt (andere bron 161 Brt) 20 Nrt

L 28,52 m x Br 6,37 m x Dg 2,48 m (88.5' x 21.2' x 10.6')

motor (stoom) C2 cyl. 41 nhp - 425 ihp by Crabtree & Co. Ltd., Great Yarmouth /UK

(andere bron C2 cyl. 15" & 32"- 24", 77 nhp - 500 ihp by Crabtree & Co. Ltd.,

Great Yarmouth /UK

staal

Snelheid 9 Kn

Trekkracht 6 ton

1 schroef

1 deck

1918 besteld door UK War Office als H.S. 93

03/1919-1919 West Hill, Admiralty

/UK

1919-1921 H.S. 93, UK War Office

/UK

1921-1923 West Hill, Crichton Thompson & Co. Ltd., Londen

/UK

1923-06/1940 Director Jack Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

06/1940-27/11/1944 UK Ministry of War Transport service (manager William Cory &

Son Ltd.,

Londen

/UK

27/11/1944 UK Admiralty service

/UK

1945-1964 Director Jack Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen

/Be

1964 afgebroken bij Jos. Boel & Zoon, Temse /Be

Wrestler

Rijnsleepboot

Gebouwd in 1894 bij P. Boele & zoon, Slikkerveer /NI (Yd 368)

290 Brt 38,3 displ

L 25,45 m x Br 5,66 m x Dg 2,51 m (83.6' x 18.7' x 8.3')

motor (stoom) 2 cilinder Delfshaven uit 1894 vermogen 275 ipk. = 202 kW ??)

staal

1 schroef

07/1894-1895 Ary Scheffer, P. van Geene & F. Schellenbach, Dordrecht

/NI

1895-1900 Ary Scheffer, W.A. van Roekel, Dordrecht

/NI

1900-1917 Ary Scheffer, F. Schellenbach, Dordrecht /NI
 1917-1918 Schiehoofd, E.L. van Overloop, Papendrecht /NI
 1917 omgebouwd tot zeesleepboot
 motor (stoom) T3cyl. 50 nhp - 300 ihp by Machinefabriek Delfshaven, Rotterdam /UK
 120 Brt
 L 28,75 m x Br 5,40 m x Dg 2,55 m
 Snelheid 6kn
 1918-1921 H.S. 86, UK War Office, Gravesend /UK
 1921-1924 Richforth, Port of Richborough Development Co. Ltd., Londen /UK
 Nieuwe tonnage 107 Brt 29 Nrt
 1924-1925 Richforth, Board of Trade, Londen /UK
 1925-1925 Richforth, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1925-11/1939 Wrestler, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 11/1939-1943 Souvenir, Admiralty service /UK
 1943-1944 opgelegd
 1944-1945 Souvenir, MOWT /UK
 1945-31/05/1963 Wrestler, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 31/05/1963 verkocht voor sloop aan N.V. Boelwerf (J. Boel), Temse /Be
 1963 afgebroken

Richforth
 zie wrestler

Charles Leander Letzer
 Gebouwd in 1925 bij ?????, Boom /Be
 125 Brt
 L 27,90 m x Br 5,95 m x Dg 3,15 m
 motor (stoom) 450 ihp
 1 schroef
 1925-1961 Charles Leander Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1961 verkocht voor sloop aan Van Loo, Antwerpen /Be

John
 Gebouwd in 1922-1923 bij Scheepswerf De Toekomst N.V., Boom /Be
 ?? Brt
 L 22,40 m x Br 5,05 m
 motor (stoom) 300 ihp

1 schroef
 1923-1925 ?????
 1925-1959 John, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1959 omgebouwd tot motorsleepboot
 motor diesel 300 bhp van 1959
 1959-1971 John II, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1971 afgebroken

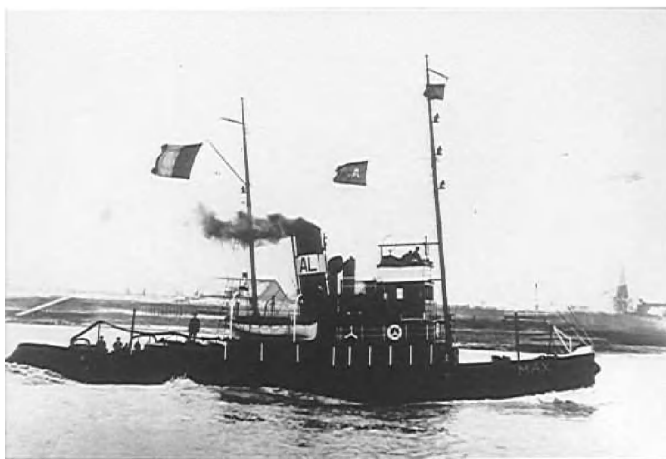
Captain A. Letzer

Gebouwd in 1917 bij Ardrossan Drydock & Shipbuilding Co., Ardrossan /UK (Yd 290)
 144 Brt 45 Nrt
 L 25,91 m x Br 6,40 m x Dg 3,35 m (85.0' x 21.0' x 11.0')
 motor (stoom) C2 cyl. 42 nhp - 400 ihp by Aitchison, Blair Ltd., Clydebank /UK
 Snelheid 9 kn
 Trekkracht 8 ton
 1 schroef
 1917-1921 H.S. 33, UK War Office /UK
 1921-1926 H.S. 33, Crichton, Thompson & Co., Londen /UK
 1926-09/1926 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 09/1926-1929 Rio Turia, K.L. Kalis & Zoon, Sliedrecht /NI
 (gebruikt voor baggerwerken in Spanje)
 1929-1954 Rio Turia, Puertos y Pantanos S.A. (onderneming gerund door Kalis), Bilbao /Sp
 (gebruikt voor baggerwerken tot 06/1932)
 1954-1966 Rio Turia, Spanish Government (Comision Adm. De Puertos), Bilbao /Sp
 1966 niet meer geregistreerd in LR

FFW

Note: De Captain A. Letzer wordt in alle lijsten als een 500 ihp sleepboot opgenomen, dit komt omdat dit schip in hetzelfde jaar aangeworven alsook verkocht werd en alzo niet voorkomt in de officiële lijsten die meestal op de 31ste december van elk jaar werden opgemaakt. Dit geldt vaak ook voor andere schepen in deze lijst of in andere lijsten.

Max

Gebouwd in 1911 bij Goole Shipbuilding & Repairing Co. Ltd., Goole /UK (Yd 141)
 204 Brt 9 Nrt
 L 30,48 m x Br 7,04 m x Dg 3,15 (4,27) m (100.0' x 23.1' x 10.4')
 motor (stoom) T3 cyl. 90 nhp (67 nhp) - 750 ihp by Earle's Co. Ltd., Hull /UK
 Snelheid: 11 Kn.
 staal

1 schroef
 28/07/1911 tewaterlating
 1911-19?? Moreno, Cia. Argentina de Navegacion (Nicolas Mihanovich) S.A.,
 Buenos Aires /Arg
 19??-1918 Piedrabuena, ?????
 1918-1921 H.S. 47, UK War Office (Inland Waterways Dept.), Londen
 /UK
 1921-1927 Moreno, Crichton, Thompson & Co. Ltd., Londen
 /UK
 1927-29/05/1940 Max, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 tonnage 177 Brt 32 Nrt
 29/05/1940 beschadigd door bommen, afgebrand en gezonken tijdens Duitse luchtaanval
 op Duinkerke
 04/06/1940 geborgen door Kriegsmarine, onherstelbaar
 06/1940 tot zinken gebracht als blokschip
 FFW

Richard

Gebouwd in 1912 bij Werf 'Gusto' v/h A.F. Smulders, Schiedam /NI (Yd 428)
 173 Brt 10 Nrt
 L 32,83 m x Br 6,46 m x Dg 2,69 m (100'3"(99'4") x 21'3" x 11'1")
 motor (stoom) T3 cyl. 55 nhp - 650 ihp by Werf 'Gusto' v/h A.F. Smulders, Schiedam /NI
 Snelheid 10 Kn.
 staal
 1 schroef
 1912-1917 Albatros, Entreprise Générale du Port de Mar del Plata, Mar del Plata /Arg
 note: this was a French construction company with contract to develop the port of
 Mar del Plata in Argentina
 1917 aangeworven door de UK War Office, naam Verdun voor de afleveringsreis
 1917-1921 H.S. 49, UK War Office (Director of Inland Waterways), Londen /UK
 1921-1925 H.S. 49, Crichton Thompson & Co. Ltd., Londen /UK
 tonnage 182 Brt 48 Nrt
 1925-1927 H.S. 49, British & International Investment Trust Ltd., Londen /UK
 1927-06/1940 Richard, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 tonnage 162 Brt 15 Nrt
 06/1940-1943 Richard, UK MOWT, manager Risdon Beazley Ltd., Southampton /UK
 1943-02/02/1944 Richard II, UK MOWT, manager Risdon Beazley Ltd., Southampton /UK
 02/02/1944-1945 Richard II, UK Admiralty service /UK
 note: 6-1944 At Dungeness pumping out Mulberry units.
 1945-1953 Richard, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1953-1954 Richard, gecharterd aan MBZI - Maatschappij der Brugsche Zeevaart
 Inrichtingen, Zeebrugge /Be
 1954-1961 Richard, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1961 verkocht voor sloop aan Van Loo, Antwerpen /Be

Pierre Valentin Letzer

Gebouwd in 1915 (mogelijk 1917) bij ?????, Colchester (twijfelachtig) /UK
 130 Brt
 L 24,33 m x Br 4,54 m x Dg 1,80 m
 motor (stoom) 450 ihp by Davey Paxman, Colchester /UK
 Snelheid: 8 Kn.
 Trekkracht: 7 ton
 1 schroef

1915-1927 ?????

1927-06/1940 Pierre Valentin Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

06/1940-1945 UK Royal Navy service, manager R. & J.H. Rea Ltd., Londen /UK

Tijdens W.O.II voorzien van stuurhuis

1945-1959 Pierre Valentin Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1959 afgebroken bij De Toekomst N.V., Boom /Be

Actif

Gebouwd in 1873 bij Bonnivert & Spiroux in Luik /Be

36 Brt (1903 55 Brt) 9,43 Nrt

L 18,29 m x Br 4,37 m x Dg 2,74 m

motor (stoom) 200 ipk

1 schroef

1873-1878 E. Duchène, Ed. Delfs, H. Paasch & Cie, Antwerpen /Be

1878-1898 Actif, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be

1898-05/1903 Actif, S.A. de Remorqueurs Anversois (Rhenus Antverpia), Antwerpen /Be

05/1903-1928 Actif, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be

1928-1953 Actif, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1953 gesloopt

Pierre

Rijnsleepboot

25 Brt

L 15,59 m x Br 3,76 x Dg 1,45 m

Motor (stoom) 16 ihp

Nieuwe motor diesel La Meuse, 288 bhp - 210 Kw (jaar ??)

Nieuwe motor Daf 340 pk (jaar ?????)

Gebouwd in 1913 bij H.J. Bosman, Alkmaar /NI

1913-1918 Vijf Gebroeders, S. van der Graaf, Puttershoek /NI

1918-1920 Marie, Grintwinning Lobithse Wel, Arnhem /NI

1920-1923 Marie, J. Th. van den Wijngaard, Den Bosch /NI

1923-1927 Succes, M.F. Kok, Den Bosch /NI

1927-1929 Sint Egidius, Sleepboot Mij. St. Egidius N.V., Den Bosch /NI

1929-1932 Pierre, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1932-1941 Adri, ??????

1941-1941 Liliane II, Rederij Verstichel (E.C. Verstichel), Gent /Be

1941-1953 Liliane, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be

1953-1959 Liliane, Rederij Verstichel (E.C. Verstichel), Gent /Be

1959-1970 Patrick, ?????

1970-197? John, G.C. Maas, Stein /NI

197?-1975 Willem II, G.C. Maas, Stein /NI

1975-1993 Willem II, A.J. Hubers, Stein /NI

1993-2003 Willem, Fransbergen Trading & Shipping (R. Fransbergen), Maasbracht /NI

2003 SE

FFW

Captain A. Letzer

Gebouwd in 1918 bij Philip & Son Ltd., Dartmouth /UK (Yd 489)

115 Brt

L 28,52 m x Br 6,37 m x Dg 2,38 m (85.5' x 22.1' x 9.0')

motor (stoom) C2 cyl. 45 nhp - 500 ihp by Philip & Sons Ltd., Dartmouth /UK

Snelheid 10 Kn

Trekkracht 8 ton
 staal
 1 schroef
 1918-1921 H.S. 28, UK War Office (Inland Water Transport Directorate)
 /UK
 1921-1929 H.S. 28, Crichton Thompson & Co., Londen
 /UK
 Note: at Richborough 10/1924 in hands of Receiver for sale and believed moved to Queenborough in 12/1925; still unsold 12/1926
 1929-1930 Alsace, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be
 1930-12/1939 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 12/1939-14/07/1940 FY 1673 Servitor, UK Navy
 /UK
 Note: hired for war service as assistant minesweeper
 14/07/1940-1944 FY 1673 Servitor, UK Navy /UK
 1944-1964 Captain A. Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1964 afgebroken

Alsace

Gebouwd in 1917 bij Scheepswerven v/h H.H. Bodewes, Martenshoek /NI
 87 Brt
 L 25,17 m x Br 5,86 m x Dg 2,69 m (79.3' x 19.6' x 8.8')
 motor (stoom) 300 ihp
 nieuwe motor T3cyl (1919) 37 nhp-450 ihp by Machinefabriek Fulton, Hoogezand /NI
 1 schroef
 1917-1919 Gebr. Bodewes VII, Gebr. G. & H. Bodewes, Martenshoek /NI
 1919-192? Alsace, Compagnie Maritime Bordeaux-Ocean, Bordeaux /Fr
 192?- 1926 Alsace, A. Hause, Douai /Fr
 1926-1929 Alsace, Ets. des Fils Hans Troudé, Douai /Fr
 1929-1929 Alsace, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be
 1929-1930 Alsace, Lloyd Royale Belge, Antwerpen /Be
 1930-1939 Alsace, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 (100 Brt 11 Nrt)
 1939-11/12/1942 Ghrib, S.A. des Anciennes Entreprises Léon Chagnaud & Fils,
 (sommige bronnen 1932) Marseille /Fr
 11/12/1942-13/03/1943 Kriegsmarine, Marseille
 13/03/1943 tot zinken gebracht met kanonvuur door Britse onderzeeboot Taurus voor
 Cassis bij Kaap Sormiou /Fr

Leopold

Gebouwd in 1922 bij Cie. Générale de Matériel Naval, La Rochelle /Fr (Yd 2)
 413 Brt 711 Dwt
 L 40,56 m x Br 8,56 m x Dg 4,27 m (or 40,30m x 9,10m x 3,45m)
 motor (stoom) 2 x T3 cyl. 1000 ihp coal fired
 Snelheid 12,5 kn
 2 schroeven
 1922-1926 Le Boxeur, French Government als scheepswerf sleepboot, Bordeaux /Fr
 1926-1929 Le Boxeur, Ateliers et Chantiers Maritimes du Sud Ouest, Bordeaux /Fr
 1929-1930 Le Boxeur, Entr. Générale de Travaux Maritimes, Bordeaux /Fr
 1930-12/10/1932 Leopold, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 12/10/1932 Piast (voorziene naam), Polish Government /PI
 1932 herdoopt Smok te Antwerpen
 07/02/1933-01/10/1939 Smok, Polish Navy /PI

06/1937 verbouwd tot mijnenlegger
 01/09/1939 beschadigd tijdens Duitse luchtaanval op Oksywie /Pl
 01/10/1939 Tot zinken gebracht door eigen bemanning in marine basis Hela /Pl
 10-11/1939 geborgen door Marien Bergungsgruppe Gotenhafen, Kriegsmarine
 1940 gerepareerd als scheepswerf sleepboot in Gotenhafen
 655 Brt
 1940-02/03/1945 Rixhöft, Kriegsmarine /Ge
 02/03/1945 tijdens berging onderzeeboot U-3519 op een door een Brits vliegtuig
 gelegde mijn gelopen en gezonken nabij Warnemünde Fairway Buoy in positie
 54.11N/12.05E.
 21 dode, 7 gered
 1950's wrack gevonden in positie 54.16.10N/12.07.00E, opgeblazen en geschrapt door
 then DDR autoriteiten

Charles Letzer

Gebouwd in 1926 bij Harland & Wolff Ltd., Govan, Glasgow /UK (Yd 734 G)
 108 Brt 30 Nrt
 L 25,30 m x Br 6,42 m x Dg 2,77 m (3,20 m) (83.0' x 21.1' x 9.9')
 motor (stoom) C2cyl coal fired 84 nhp-500 ihp by D. & W. Henderson & Co Ltd., Glasgow /UK
 snelheid 10,7 kn
 1 schroef
 30/11/1925 besteld ALS George Livesey door South Metropolitan Gas Co., London /UK
 04/03/1926 kiel gelegd
 20/05/1926 tewaterlating
 26/06/1926-12/05/1928 734 G, Harland & Wolff Ltd., Govan, Glasgow /UK
 12/05/1928-1929 ?????
 1929-1930 734 G, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be
 1930-1931 Charles Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 30/03/1931-1940 Chef De Caux, Schneider & Cie S.A. Hersent, Michel, Schmidt,
 Le Havre /Fr
 1940-09/08/1940 Piriac, URO - Union des Remorqueurs de l'Océan, Paris /Fr
 09/08/1940 Kriegsmarine, Hafenkommendant St. Nazaire
 194? Norwegian Admiralty
 194? terug aan eigenaar
 194?-1960 Piriac, URO - Union des Remorqueurs de l'Océan, Paris /Fr
 1960 afgebroken

Cooperator

Gebouwd in 1918 bij Philip & Sons Ltd., Dartmouth /UK (Yd 490)

staal

144 Brt

L 26,24 m x Br 6,40 m x Dg 3,10 m (86.1' x 21.0' x 10.2')

motor (stoom) C2cyl 42 nhp-500 ihp by Philip & Sons Ltd., Dartmouth /UK

1 schroef

1918-1921 H.S. 29, UK War Office (Director of Inland Waterways), London /UK

1921-06/10/1926 H.S. 29, Crichton, Thompson & Co Ltd., London /UK

06/10/1926-1929 Antony, William J. Reynolds Ltd., Torpoint /UK

1929-1930 Coöperator, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be

1930-1938 Coöperator, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1938-1939 Astrid II, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1939 ontsnapt naar UK, hulp mijnenveger in de Royal Navy /UK

1946-1964 Astrid, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1964 afgebroken bij J. Boel & Zonen, Temse /Be

Astrid II

Zie Cooperator

Atlantic

Gebouwd in 1929 bij Scheepswerven v/h H.H. Bodewes, Martenshoek /NI

112 Brt

L 26,25 m x Br 5,97 m x Dg 2,82 m (85.9' x 19.8' x 9.5')

motor T3cyl 41 nhp by Machinefabriek Fulton, Martenshoek /NI

snelheid 10 kn

1 schroef

1929-1930 Atlantic, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be

1930-28/07/1931 Atlantic, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

28/07/1931-1933 Atlantic, Entr. des Travaux du Môle d'Escale du Verdon, Bordeaux /Fr

1933-1936 Atlantique, Entr. des Travaux du Môle d'Escale du Verdon, Bordeaux /Fr

1936-19??(47) Atlante, Cie Industrielle de Travaux, Paris /Fr

19??(47)-1965 Atlante, Schneider & Cie, Algiers /Fr

1965 afgebroken in Algiers

Pacific

Gebouwd in 1919 bij J. Cran & Somerville & Co., Leith /UK (Yd 117)

staal

157 Brt 18 Nrt

L 28,52 m(27,45) x Br 6,37 m (6,40) x Dg 2,38 m (2,90) (85.1' x 21.1' x 9.9')

motor (stoom) C2cyl 50 nhp-500 ihp by J. Cran & Somerville & Co., Leith /UK
 1 schroef
 1919-1923 H.S. 76, UK War Office (Inland Water Transport Directorate), London /UK
 1923-1929 War Rose, William J. Guy & Sons Ltd., Cardiff /UK
 1929-1930 Pacific, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be
 1930-1939 Pacific, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1939-27/11/1942 Carqueiranne, Franse Marine, Toulon /Fr
 Notes: 26/10/1939: French Navy autorised the Compagnie Nazairienne de Remorquage et de Sauvetage to buy the following tugs: Hasselt, built in Rupelmonde (1939), owned by Société Belge de Remorquage for 350.000 FB, Pacific, built in Leith (1919) owned by Société Anonyme de Remorquage Letzer for 1.150.000 FB and Viking, built in Dartmouth (1920), owned by Société Anonyme de Remorquage à Hélice for 1.250.000 FB. The tugs were bought by a privacy society and not by French Navy to preserve the neutrality of Belgium.
 03/11/1939: Pacific & Viking delivered in Dunkirk. They were renamed Carqueiranne and Coudon.
 07/12/1939: the group Carqueiranne, Coudon and Tabarca sailed from Cherbourg to Brest. Between Brest and Oran, the Carqueiranne and Coudon were towed by navy tug Hippopotame (1800 ihp). After Oran, Tabarca sailed alone to Bizerte and Coudon and Carqueiranne sailed by their own resources.
 29/02/1942: the two tugs reached Toulon.
 27/11/1942 door eigen bemanning tot zinken gebracht in Toulon
 22/07/1943 geborgen en hersteld door Duitsers
 13/11/1943-25/08/1944 Kriegsmarine, Marinearsenal Toulon als doelsleepboot
 25/08/1944 door de Kriegsmarine zelf tot zinken gebracht bij de haven ingang van Port de Bouc.
 07/1945 wrak verplaatst
 08/1947 geborgen en op de kaai gezet, Total loss, niet gerepareerd
 26/02/1948 verkocht voor sloop

G. Van Dijk

Gebouwd in 1915 bij Verschure & Co., Scheeps- en Machine Fabriek, Amsterdam /NI
 100 Brt 11 Nrt
 L 30,46 m x Br 6,00 m x Dg 2,20 m (79.3' x 19.6' x 8.8')
 motor (stoom) 300 ihp
 trekkracht 5 ton
 1 schroef
 1915-15/03/1916 Baltic, L. Kalis & Co. N.V., sliedrecht /NI
 15/03/1916-15/06/1917 Verkehrsfahrzeug Emsversorgung-Sperrfahrzeug Div. der Ems, Kaiserliche Marine /Ge
 15/06/1917-19/11/1920 George, Kaiserliche Werft Kiel, Kiel /Ge
 19/11/1920-03/04/1929 Steffen, Steffen Sohst, Kiel /Ge
 03/04/1929-1930 Baltic, Shipowners Towage Syndicate, Antwerpen /Be
 1930-1939 Baltic, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be
 1939-11/1939 G. Van Dijk, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 124 Brt
 motor T3cyl 39 nhp - 450 ihp, Vulcan
 11/1939-20/05/1947 verhuurd aan Royal Navy als hulpmijnenveger Scythe, Sheerness /UK
 2005/1947-1964 G. Van Dijk, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 135 Brt
 motor 500 ihp
 1964 afgebroken bij J. Boel in Temse

Adrien Letzer

Gebouwd in 1937-1938 bij J. Smit & zoon, Alblasserdam /NI (Yd 522)
 268 Brt
 L 44,78 m (42,57) x Br 8,39 m (8,20) x Dg 4,56 m (4,56) (139'8" x 27'6" x 16'11")

motor T3 cyl. by Arnhemsche Stoomsleephelling Mij - Prins, 127 nhp - 1300 ihp à 120rpm
 Snelheid 12 Kn
 Trekkracht 11,3 ton
 1 schroef
 11/12/1937 tewaterlating
 11/05/1938-26/08/1939 Amsterdam, Bureau Wijsmuller, Ijmuiden /NI
 (gestationeerd in Nieuwediep)
 26/08/1939-23/05/1940 BV3, Nederlandse marine /NI
 06/03/1940 aanvaring met Nederlandse onderzeeboot O11 (gezonken - 3 doden) in
 Den Helder, BV3 gerepareerd
 14/05/1940 ontsnapt naar Portsmouth
 23/05/1940-08/08/1945 BV3? Amsterdam?, MOWT (Ministry Of War Transport)
 /UK
 (Time charter) (UK Admiralty Rescue Tug Section met Nederlandse bemanning, basis
 Holyhead)
 1943 naar North-Shields
 08/03/1943 gestrand op Redcar Rock, zelfde dag vrij gekregen
 12/1944 dienst op Schelde
 08/08/1945-1947 Amsterdam, Bureau Wijsmuller, Amsterdam /NI
 1945 nieuwe motor diesel
 1947-1952 Adrien Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 nieuwe tonnage 361 Brt 28 Nrt
 1952-1960 Union, Union de remorquage et de Sauvetage N.V., Antwerpen /Be
 Dienst op Westerschelde
 1960 afgebroken bij Machinehandel en Scheepssloperij De Koophandel, Nieuw
 Lekkerland /NI

Leon Letzer

Gebouwd in 1947 bij Chantiers Navals de Rupelmonde, Rupelmonde /Be (Yd 203)
 116 Brt 3 Nrt
 L 28,68 m x 6,52 m x Dg 2,75 m
 motor T3 cyl. 400 ihp by Machinefabriek H. Versteeg, ????? /??
 1 schroef
 18/03/1947 tewaterlating
 13/09/1947-1967 Leon Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 Dienst in Terneuzen
 1967 verbouwd bij Terneuzensche Scheepsbouwmaatschappij, Terneuzen /NI
 117 Brt 5 Nrt
 L 28,66 m (26,71) x Br 7,01 m x Dg 2,75 m (3,20) (87.6' x 23.0' x 9.8')
 Nieuwe motor van 1967 diesel 4t 6 cyl. K. H. Deutz, 750 bhp - 552 kw
 Snelheid 12 kn
 Trekkracht 12 ton
 1967-27/06/1974 Leon Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 Dienst in Antwerpen

 27/06/1974-1989 Leon Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1989-1993 Tomalin, Gebr. Vermeer, Oud-Beijerland /NI
 1993 afgebroken

Leon Letzer

Raymond Letzer

Gebouwd in 1947 bij Chantiers Navals de Rupelmonde, Rupelmonde /Be (Yd 204)

116 Brt 3 Nrt

L 28,68 m x 6,52 m x Dg 2,75 m

motor T3 cyl. 400 ihp by Amsterdamsche Droogdok Mij., Amsterdam /NI

1 schroef

18/04/1947 tewaterlating

26/11/1947-1965 Raymond Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1965 verbouwd bij Werkhuizen URS in Zuiderdokken, Antwerpen /Be

138 Brt 3 Nrt

L 29,10 m x Br 6,90 m x Dg 2,20 m (87.6' x 23.0' x 9.8')

Nieuwe motor van 1965 diesel 600 bhp

Snelheid 11 kn

Trekkracht 13 ton

1965-27/06/1974 Raymond Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-199? Raymond Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
Antwerpen /Be

199?-2006 Raymond Letzer?, Horizon World Shipping Co. S.A., Panama /Pa

2006 SE

FFW

Georges Letzer

Gebouwd in 1945 bij Cochrane & Sons Ltd., Selby /UK (Yd 1301)

UK Empire tug, Stella-class

296 Brt

L 37,65 m (35,06) x Br 8,41 m x Dg 3,89 m (4,12) (123.5'(116,0')x27,6'x12,7' or
123'6"(115'0")x27'7"x12'9"(13'6"))

motor T3 cyl. 109 nhp - 525 ihp by Franklin Machine & Foundry Co., Providence,
Rhode Island /USA

Snelheid 11 Kn

1 schroef

28/04/1945 tewaterlating

08/10/1945 afgebouwd

11/1945-1946 Empire Watkins, MOWT Ministry of War Transport (manager William
Watkins Ltd.) Londen /UK

1946-02/1947 Empire Watkins, British Govt. (MOT - Ministry of Transport) /UK

02/1947-08/1947 Empire Watkins, James Contracting & Shipping Co. Ltd., Londen /UK

08/1947-1949 Foremost 106, James Contracting & Shipping Co. Ltd., Londen /UK

1949-1964 Georges Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1960 tonnage 298 Brt 47Nrt
 1964 verbouwd bij De Toekomst, Boom /Be
 294 Brt 45 Nrt
 L 37,55 m
 motor 4t 8 cyl. diesel (1962) K. H. Deutz, 2200 bhp - 1581 kw
 Snelheid 11 Kn
 Trekkracht 23 ton
 1964-27/06/1974 Georges Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 27/06/1974-1992 Georges Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1981 verbouwing bij Chantiers Navals de Rupelmonde, Rupelmonde /Be (closed bridge +
 Kort Nozzle)
 1992-06/1994 Hilde, Northern Europe Shipping Ltd. (manager De Neef Reederij B.V.B.A.)
 Antwerpen /Be
 06/1994 aangekomen voor afbraak bij Ets. Jacques Bakker en Zonen P.V.B.A.,
 Brugge /Be
 07/08/1944 afbraak begonnen

Charles Letzer

Gebouwd in 1926 bij Antwerp Engineering Co., Hoboken /Be (Yd 92)
 109,91 Brt 18,10 Nrt (meetbrief 1066 van 27/05/1926)
 L 27,72 m x Br 6,00 m x Dg 2,15 m (86.0' x 19.5' x 10.0') (andere bron L 26,27 m x Br 6,38 m)
 motor (stoom) T3cyl (1897) 39 nhp-400 ihp by Gebr. Sachsenberg, Rosslau /Ge, motor
 van de Louis Gutjahr
 Snelheid 9 Kn
 Trekkracht 7 ton
 1 schroef
 1926-11/1939 Samson, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be
 11/1939-1945 verhuurd aan Royal Navy als Slogan (hulpmijnenveger)
 1945-1951 Samson, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be
 1951-1964 Charles Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1964 voor afbraak verkocht aan Van Loo, Antwerpen /Be
 1964 gesloopt
 Naar verluidt half afgebroken en het onderschip werd terug opgebouwd
 Als vissersvaartuig ?????

Pipsy Letzer

Type tug Schneppe
 Gebouwd in 1954 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1658)
 86 Brt 14 Nrt
 L 24,20 m (23,60) x Br 6,18 m x Dg 2,97 m (2,30) (andere bron L 27,00 m x Br 6,15 m x
 Dg 2,61 m)
 motor diesel 4t 8 cyl. K. H. Deutz, 850 bhp - 1000 ihp à 320 rpm
 Snelheid 10 Kn
 Trekkracht 9 ton
 1 schroef
 08/06/1954 tewaterlating
 07/1954-1954 Union I, W. Schuchmann, Hamburg /Ge
 1954-1971 Pipsy Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1971-1978 Punta Magnisi, Augustea Maritima, Syracuse /Ita
 1978-1982 Punta Magnisi, Capiece Maritima, Palermo /Ita
 1982-????? Punta Magnisi, ?????, Messina /Ita

FFW

Catherine Letzer

Type tug Schneppe

Gebouwd in 1954 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1660)

86 Brt 14 Nrt

L 24,20 m (23,60) x Br 6,18 m x Dg 2,97 m (2,30) (andere bron L 27,00 m x Br 6,15 m x Dg 2,61 m)

motor diesel 4t 8 cyl. K. H. Deutz, 850 bhp - 1000 ihp à 320 rpm

Snelheid 10 Kn

Trekkracht 9 ton

1 schroef

08/1954 tewaterlating

03/09/1954-1954 Union III, W. Schuchmann, Hamburg /Ge

1954-1971 Pipsy Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

1966? gezonken in Hemiksem

Omgebouwd 1967 na ongeval in Hemiksem bij Werkhuizen URS Zuiderdokken, Antwerpen /Be

1971-???? Capo Molini, Impresa Maritime Augustea, Augusta /Ita

FFW

Geneviève Letzer

"Schneppe" type tug

Gebouwd in 1954 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1663)

86 Brt 14 Nrt

L 24,20 m (23,60) x Br 6,18 m x Dg 2,97 m (2,30) (andere bron L 27,00 m x Br 6,15 m x Dg 2,61 m)

motor diesel 4tew 8 cyl. K. H. Deutz type RBV8M545, 850 bhp - 1000 ihp à 320 rpm

Snelheid 11 Kn

Trekkracht 9 ton

1 schroef

24/11/1954 tewaterlating

20/12/1954-19/03/1956 Bugsier 14, Berend Jansen Schuchmann, Hamburg /Ge

19/03/1956-18/04/1956 Bugsier 14, Bugsier Reederei- und Bergungs A.G., Hamburg /Ge

18/04/1956-27/06/1974 Geneviève Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-1976 Geneviève Letzer, Unie van Redding en Sloopdienst N.V. – U.R.S., Antwerpen /Be

1976-1993 Fratelli Neri, Fratelli Neri, Livorno /Ita
 1993 afgebroken, Livorno /Ita

Françoise Letzer

"Schneppe" type tug
 Gebouwd in 1957 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1682)
 86 Brt 14 Nrt
 L 24,20 m (23,60) x Br 6,18 m x Dg 2,97 m (2,30) (andere bron L 27,00 m x Br 6,15 m x Dg 2,61 m)
 motor diesel 4tew 8 cyl. K. H. Deutz, 850 bhp - 1000 ihp à 320 rpm
 Snelheid 10 Kn
 Trekkracht 9 ton
 1 schroef
 06/11/1957 tewaterlating
 12/1957-12/1957 Union V, W. Schuchmann, Hamburg /Ge
 12/1957-27/06/1974 Françoise Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 27/06/1974-1983 Françoise Letzer, Unie van Redding en Sloopdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1983-19?? Françoise, M. van der Zee, Westzaan /NI
 19?? verkocht naar Nigeria
 FFW

Sabine Letzer

Gebouwd in 1958 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1691)
 88 Brt 15 Nrt
 L 23,60 m (27,00) x Br 6,24 m (6,15) x Dg 2,61 m
 motor diesel 4tew 8 cyl. K. H. Deutz, 1000 bhp
 Snelheid 10 Kn
 Trekkracht 9 ton
 1 schroef
 1958-1959 Union VII, W. Schuchmann, Hamburg /Ge
 1959-1971 Sabine Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 1971-19?? Siculo, Impresa Maritime Augustea, Augusta /Ita
 FFW

John II

Zie John

Martine Letzer

Gebouwd in 1960 bij F. Schichau AG, Bremerhaven /Ge (Yd 1701)
 161 Brt 35 Nrt
 L 29,60 m (27,85) x Br 7,65 m (7,16) x Dg 4,25 m (3,66) (97'1" x 25'1" x 10'3")
 motor diesel 4tew 8 cyl. K. H. Deutz, 1250 bhp - 1500 ihp à 380 rpm
 Snelheid 12,5 Kn
 Trekkracht 19 ton
 1 schroef
 16/05/1960 tewaterlating
 07/1960-27/06/1974 Martine Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 27/06/1974-19?? Martine Letzer, Unie van Redding en Sloopdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1984 grotere ramen geplaatst achteraan wiel huis
 FFW

Pierre Valentin Letzer

Gebouwd in 1961 bij De Toekomst, Boom /Be

110 Brt 15 Nrt

L 27,67 m x Br 6,84 m x Dg 3,50 m (3,19) (90'9" x 22'5" x 10'5,5")

motor diesel 4tew 6 cyl. K. H. Deutz (nr.2150238-243), 750 bhp - 552 kw

Snelheid 18 Kn

Trekkracht 12 ton

1 schroef

1961-27/06/1974 Pierre Valentin Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-05/1983 Pierre Valentin Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
Antwerpen /Be

05/1983-06/1983 Pierre Valentin Letzer, South Atlantic Shipping Co., Panama /Pa

06/1983 te koop in Amsterdam

22/06/1984-13/08/1989 Elizabeth, L. H. Visser & Zoon, Oude Schild, Texel /NI

13/08/1989-07/03/1991 Elizabeth, J. Koek & A. van Vliet, Dordrecht /NI

07/03/1991-07/03/1991 Elizabeth, Peltzer Trading B.V., Rotterdam /NI

07/03/1991-1992 Nocoline, Rederij Waterweg (H. de Haas), Workum /NI

1992-25/02/1993 Dewi, de Winter, Zeeland /NI

25/02/1993 uit register geschrapt, hoogstwaarschijnlijk opgelegd

1999-2002 Pierre Valentin Letzer, South Atlantic Shipping Co., Antwerpen /Be

2002-2004 Pierre Valentin Letzer, South Atlantic Shipping Co., Panama /Pa

2004 uit LR geschrapt, verder bestaan twijfelachtig

FFW

Christophe Letzer

Gebouwd in 1961 bij Scheepswerven Jos. Boel & Zonen, Temse /Be (Yd 1380)

136 Brt 18 Nrt 59 Dwt

L 30,31 m x Br 7,60 m x Dg 3,47 m (4,25) (99'5" x 24'11" x 11'4.1/2")

motor diesel 4t 6 cyl. K. H. Deutz, 1000 bhp 1200 ihp à 360 rpm

Snelheid 13 Kn.

Trekkracht 17 ton

1 schroef

31/03/1961 tewaterlating

1961-27/06/1974 Christophe Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-1983 Christophe Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
(basis Terneuzen) Antwerpen /Be

1983-1995 Christophe Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
(basis Antwerpen) Antwerpen /Be

1995 afgebroken bij Treffers B.V. Auto- en Scheepsloperij, Haarlem /NI

Adrianus Letzer

Gebouwd in 1961 bij Scheepswerven Jos. Boel & Zonen, Temse /Be (Yd 1382)

Casco gebouwd door Chantiers Navals Meuse & Sambre, Beez sur Meuse /Be

136 Brt 18 Nrt 59 Dwt

L 30,31 m (27,00) x Br 7,60 m x Dg 3,47 m (4,25) (99'5" x 24'11" x 11'4.1/2")

motor diesel 4t 6 cyl. K. H. Deutz (nr.2826591-545) type RBV6M545, 1000 bhp, 736 kw

1200 ihp à 360 rpm

Snelheid 13 Kn.

Trekkracht 17 ton

1 schroef

07/1961 tewaterlating

29/08/1961-27/06/1974 Adrianus Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 27/06/1974-26/08/1996 Adrianus Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 26/08/1996-07/04/1997 Veka 97, Veka Scheepvaart & Handelonderneming B.V.
 Werkendam /NI
 07/04/1997-17/04/2000 Adio, A. de Groot & Zoon, Werkendam /NI
 17/04/2000 afgebroken bij Auto–en Scheepssloperij G.J.Treffers, Haarlem /NI

Jacques Letzer

Gebouwd in 1968 bij Beliard-Murdoch N.V., Oostende /Be (Yd C.203)
 271 Brt 30 Nrt
 L 33,62 m (28,00) x Br 9,20 m (8,72) x Dg 3,70 m (4,60)
 (107'0"(91'10")x30'2"(28'7")x12'1.1/2"(15'1"))
 motor diesel 4tew 8cyl Cockerill type 8TR240CO, 1650 bhp, 1214 kw, 2400 ihp
 Snelheid 13 Kn.
 Trekkraft 32 ton
 1 schroef
 01/1969-27/06/1974 Jacques Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 27/06/1974-1996 Jacques Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1996-2006 Jaguar, Reboques e Assistencia Naval Ltda., Setubal /Port
 2006 SE
 FFW

Nathalie Letzer

Gebouwd in 1953 bij John I. Thornycroft & Co. Ltd., Southampton /UK (Yd 4151)
 318 Brt
 L 40,40 m x Br 9,46 m x Dg 3,80 m (122'10"(112'0")x30'1"(30'0")x12'5,25"(14'0"))
 motor 2x T3 cyl. oil fired, 1500ihp by John I. Thornycroft & Co. Ltd., Southampton /UK
 Snelheid 12 kn
 2 schroeven
 11/1953-1972 Hamtun, Isle of White & South East RMSP, Southampton /UK
 1972-27/06/1974 Nathalie Letzer, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
 05/1974 verbouwd bij Scheepswerven St Pieter, Hemiksem /Be
 427 Brt
 L 37,44 m (34,14) x Br 9,17 m (9,15) x Dg 3,79 m (4,27)
 motor 2x diesel 4t V12 cyl. K. H. Deutz type SBA12M528, 3480 bhp-2206 kw
 Trekkraft 50 ton
 27/06/1974-1974 Nathalie Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1974-1979 Nathalie Letzer, Union Towing and Transportation UK Ltd. (UTT), /UK
 1979-1987 Nathalie Letzer, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
 Antwerpen /Be
 1987-1988 Anglian Lady, Klyne & Winney Tugs, Lowestoft /UK
 1988-1988 Klyne Tugs Ltd., Lowestoft /UK
 1988-2009 Anglian Lady, J.W. Purvis Marine Ltd., Sault Sainte Marie, Ontario /Can
 tonnage 394 Brt 149 Nrt of 459 Brt 175 Nrt
 2009 SE
 FFW

Wrestler

Gebouwd in 1971 bij Beliard-Murdoch N.V., Oostende /Be (Yd C.210)

704 Brt 40 Nrt

L 52,33 m (45,62) x Br 11,03 m (10,71) x Dg 5,22 m (5,80)

motor 2x diesel 2t V12 cyl. (1970) GM type EMD 12-645-E5, 4320 bhp-3178 kw, 6000 ihp à 900 rpm

Snelheid 14,5 Kn.

Trekkraft 65 ton

01/1972-27/06/1974 Wrestler, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-1989 Wrestler, Unie van Redding en Sleepdienst N.V. – U.R.S.,
Antwerpen /Be

1989-1996 Ocean Wrestler, Atlantic Tug & Barge Ltd., Vancouver /Can
(register Georgetown, Cayman Islands /Cym)

1996-06/1998 Hadisangsuria, Bevis Assets (Southeast Asia), Georgetown /Cym

06/1998-2000 Ocean Wrestler, McKeil Marine Ltd., Hamilton, Ontario /Can

2000-2003 Ocean Wrestler, Pacific Link Ocean Services (manager Sea-Link Marine Services Ltd.), New Westminster /Can

(register Bridgetown, Barbados /Brb) tonnage 807 Brt 242 Nrt

2003: for sale (<http://www.maritimesales.com/MK13.htm>)

2008-201? Ocean Wrestler, Sapola Tugs Shipping (manager Atlas Salvage & Towage,
Piraeus /Gr

(onder Panamese vlag)

SE

FFW

Bernard Gerling

Gebouwd in 1958 bij F. Schichau A.G., Bremerhaven /Ge (Yd 1692)

88 Brt 25 Nrt

L 26,70 m (24,43) x Br 6,27 m (6,24) x Dg 2,97 m (2,90)

motor diesel 4 T 8cyl K. H. Deutz type SBV8M545, 850 bhp (1000 ihp)- 624 kW à 320 rpm

Snelheid 11 kn

Trekkraft 9 t

1 schroef

tewaterlating 10/1958

02/1959-02-1959 Union VIII, W. Schuchmann, Hamburg /Ge

02/1959-1972 Bernard Gerling, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH,
Antwerpen /Be

1972-27/06/1974 Bernard Gerling, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be

27/06/1974-1983 Bernard Gerling, Unie van Redding en Sleepdienst – U.R.S.,
Antwerpen /Be

1983 verkocht ?? (Nigeria), nieuwe naam Bernard (Panamese vlag)

FFW

Jean Claude Gerling

Gebouwd in 1954 bij F. Schichau A.G., Bremerhaven /Ge (Yd 1661)

86 Brt 24 Nrt

L 26,87 m (24,20) x Br 6,60 m (6,18) x Dg 2,61 m (2,30 m)

motor diesel 4 T 8cyl Deutz type RBV8M545, 850 bhp (1000 ihp)- 625 kW à 320 rpm

Snelheid 10 kn

Trekkraft 9 t

1 schroef

tewaterlating 05/10/1954

10/1954-1954 Union IV, W. Schuchmann, Hamburg /Ge

1954-1972 Jean Claude Gerling, S.A. de Remorquage à Hélice - SARH, Antwerpen /Be

1972-27/06/1974 Jean Claude Gerling, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen /Be
27/06/1974-1985 Jean Claude Gerling, Unie van Redding en Sleepdienst – U.R.S.,
Antwerpen /Be
1985 verkocht naar Ghana, nieuwe naam Jean, echter nooit geleverd
1986 afgebroken bij Scheepssloperij Plezier B.V., Haarlem /NI

Note: Dat de Bernard Gerling en Jean Claude Gerling effectief onder Letzer vlag hebben gevaren is niet echt duidelijk, sommige bronnen zeggen van wel andere van niet.

Leander Letzer

Een bron meld het bestaan van dit schip (not certain????)
foto in bron L. Wijnen

Gecharterde sleepboten

Larissa

Gebouwd in 1921 bij Vereinigte Elbe und Nordseewerft, Hamburg /Ge (Yd 564)

362 Brt

L 38,70 m x Br 8,10 m x Dg 3,80 m (126.9' x 26.7' x 12.6')

motor (stoom) T3 cyl. 109 nhp-750 ihp by A. Borsig G.m.b.H., Berlin

Snelheid 10 kn

Trekkracht 9 t

staal

1 schroef

1921-1923 Larissa, Lütgens & Reimers, manager Bugsier Reederei und Bergungs A.G.,
Hamburg /Ge

1923-1933 Larissa, Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen (gecharterd) /Be

1927 verlengd bij J. C.Tecklenborg, Wesermünde

453 Brt 67 Nrt

L 47,30 m x Br 8,10 m x Dg 3,80 m (155.2' x 26.7' x 12.6')

1933-1935 Atlas, Bugsier Reederei und Bergungs A.G., Hamburg /Ge

1935-1935 Atlas, Boden & Haac resp. Ako Kanchatka A.G., Petropavlosk /USSR

1935-1935 Kit, Sovtorgflot, Wladiwostock /USSR

1935-1960 Kit, Narkompitschprom, Wladiwostock /USSR

1960 niet meer geregistreerd in LR

FFW

Salvo

Zie Astrid

Hercules

Wordt genoemd als sleper die een korte tijd door Remorquage A. Letzer S.A., Antwerpen werd gecharterd, geen info hieromtrent gevonden???

Sources:

Lekko

Nautibel

Piet Van Damme (Tuglist)

Archief Leopold Wijnen

Eigen archief

Internet: google books

Lloyd Anversois

Haven van Gent

Schepen in Gent ingeschreven op 31 december 1860, gerangschikt volgens tonnage

<u>Naam schip</u>	<u>Naam kapitein</u>	<u>Soort schip</u>	<u>Tonnage</u>
Maria et Louisa	Vanderheyde	3 mast bark	368
Loochristy	Nefors	Koff schoener (goélette)	281
Auguste	Waldack	Koff schoener (goélette)	217
Flécha	Seeuwen	Stoomschip	116
Marie	Anderson	Pleit	81

Eigenaars van de schepen

<u>Naam schip</u>	<u>Naam Reder-eigenaar</u>
Maria et Louisa	N. J. De Cock et Frère
Loochristy	Vanden Kerckhove et Co.
Auguste	Vanden Kerckhove et Co.
Flécha	Bracq Frères
Marie	Anderson

Tijdens het jaar 1860 zijn twee schepen toebehorende aan de haven van Gent en eigendom van de reder N. J. De Cock et Frère verkocht, hetzij

1. De driemast bark Edouard, metende 258 t, verkocht naar het buitenland aan M. Arends uit Mecklenbourg.
2. De schoener (goélette) Joseph, metende 144 t, verkocht aan M. Strobbe & Co. uit Brugge.

Opmerkingen: Tijdens 1860 maakte het stoomschip Flécha, c. Seeuwen, 25 reizen Gent-Londen en 24 Londen-Gent.

Op 31 december 1860 bevonden zich volgende Belgische schepen in de haven van Gent, gerangschikt volgens tonnage

2010

Beursmakelaar Bernard Busschaert Dubbele Award laureaat

De passie voor vermogensbeheer

Dumortierlaan 141 • B 8300 Knokke

Tel: +32 50 47 40 00 • Fax: +32 50 47 40 07 • e-mail: bbu@leleux.be

<u>Naam schip</u>	<u>Naam kapitein</u>	<u>Soort schip</u>	<u>Tonnage</u>
Auguste	Waldack	Koff schoener (goélette)	217
Confiance	Dermul	Schoener (goélette)	130
Euphrasie	Speckens	Schoener (goélette)	107
Marie	Anderson	Pleit	81

Vervolgens waren er ook 8 Nederlandse schepen, 5 uit Hannover en 2 Engelse schepen in de haven van Gent op 31 december 1860.

Source: Marine marchande de Gand 1860

Onze oude zeilschepen

Marnix de St. Aldegonde

3 mast Schip (clipperfregat)

Built 1862-1863 by Louis Marguerie, Kattendijk, Antwerpen /Be

660 Brt 600 Nrt

538 Nrt in 1884

L 42.5 m x Br 9.1 m x Dg 6.09 m (139.4 x 29.9 x 19.7 (20) ft)

147 x 31 x 20 ft (Lloyd's Register of American and Foreign Shipping)

Wood, Copper & Iron fastenings, metallated in 1867

1 deck

1858 Kiel gelegd

In aanbouw als Litholf

note: 1.1863: on annonce déjà le navire en charge pour Valparaiso et Callao !

28/04/1863 tewaterlating

note: 28/04/1863 lancement au Kattendijk d'un clipper de 600 t pour Théodore Engels & C°, Anvers

Il n'y avait plus eu de lancement à Anvers depuis plusieurs années

entrera demain en cale-sèche pour y recevoir son doublage en cuivre

06/1863-1883 Marnix de St. Aldegonde, T.C. Engels & Co., Antwerpen /Be

05-20/06/1863 en charge pour Valparaiso et Callao

note: 01/08/1863 first ship to leave Antwerp after the paying back of the Scheldt toll (c. J.F. Couderé)

remorqué par l'Oscar, c. Maas

1864 reparaties aan de grote mast

04/1867 reparaties aan de grote mast

04/1870 reparaties aan de grote mast

note: 16/11/1875 arrivé à Cowes de Mexillones avec nitrate de soude pour ordres; avait perdu pendant la traversée son petit mât de perroquet et son bout-dehors (c. O.F. Jepsen)

02/1878 reparaties aan de grote mast

1880 grote algemene reparaties

1883 verkocht in de loop van het 2de semester

1883-1884 Marnix, A. Pettersson, Helsingborg

/Sw

1884-1884 Marnix, J. Lund, Helsingborg

/Sw

09/12/1884 vergaan op de Oosterbank bij Hellevoetssluis (Nederland) op weg van Skutskaer (Zweden) naar Sevilla met lading hout, bemanning gered door Nederlandse loodsboot n°15 en afgezet in Hellevoetssluis

11/12/1884 gelicht

13/12/1884 op sleep opnieuw gezonken op de Maasdrogen en gebroken

Notes: Eerste schip dat na afkoop van de Scheldetol op 01/08/1863, tolvrij de Schelde afvoer

Meestal op route Antwerpen-Valparaiso (Chili)

Liste officielle hollandaise: sinistre du 24.12 à 5h30 (équipage: 14 dont le c. S. Borg - 1 passager, son épouse - pas de victimes -cargaison de bois perdue -épave restée sur place)

Note: d'après le "Répertoire" du BV, intention de rebaptiser le navire Antwerpen

Captains:

1863-1865 capt. J. F. Couderé

1866-1872 capt. P. Goedts

1873-03/1878 capt. O.F. Jepsen

03/1878-1881 J.F. Jepsen

1882-1884 capt. Schröder

Sources:

Lloyd's Register of American and Foreign Shipping, diverse jaargangen (LR)

Vlaamse Maritieme Achterglasschilderijen (VMA) - Nationaal scheepvaartmuseum Antwerpen

Eigen archief

Lijst M. Voss

De avonturen van de schoener "Louise-Marie"

Wordt vervolgt in één van onze volgende magazines ...

Boetiek BSA

wilfran35@hotmail.com

Compilatie van 5 films op 2 DVD's voor de prijs van 25 € (incl. verzending)

- Reizen van Federal Ottawa en Federal Hudson 1980
- Reizen van Yaffa 1977 en Deloris 1981

The Crossing op 1 DVD voor de prijs van 15 € (incl. verzending)

- Federal Maas (trip op de hoge meren (seaway) van Duluth naar Rotterdam)

Foto's koopvaardij schepen, sleepers, vissersschepen, baggerschepen, sleepers enz..

- foto A4 formaat voor 15 € per stuk
- foto van 15 x 10 cm voor 4 € per stuk

Lijst beschikbare schepen op aanvraag

Vragen en antwoorden

In deze rubriek kunnen er vragen gesteld en/of antwoorden bekomen worden omtrent alle Belgische koopvaardij schepen. Ons mail adres:

wilfran35@hotmail.com

Vragen:

- Zoek informatie over dab-vloot, de vloot van de overheid, alle informatie is welkom (wilfran)
- Weet iemand wat een schuttingboek van een sluis is, zijn deze verkrijgbaar (kopijen) of te koop (reeds gepubliceerd?) Wat er geweten is (correct of niet), is dat het om een boek gaat dat door de sluiswachter of ander bevoegd persoon werd ingevuld. Het omvat alle schepen die de sluisen in en uit vaarde met de nodige details van het schip. Heeft hier iemand de juiste informatie over?

Gevraagd – Aangeboden

Leden plaatsen hun advertentie gratis voor niet leden is de prijs 1 € per begonnen regel (arial-12)

wilfran35@hotmail.com

Gevraagd:

Boeken:

- Belgische zeevisserij : 50 jaar ijslandvaart 1945-1995 / Roger Corveleyn, Eddy Eneman (uitgegeven door de Vrienden van het Noordzee Aquarium te Oostende)
- Academie van Marine van België, mededelingen boek VI (Uitgegeven door de Sikkel in Antwerpen)
- Academie van Marine van België, mededelingen boek VIII (idem)
- Academie van Marine van België, mededelingen boek XX (idem)
- Academie van Marine van België, mededelingen boek XXII en latere edities (idem)

-Anvers, métropole du commerce et des arts, Anvers 1886
email wilfran35@hotmail.com, geef goede prijs voor goed exemplaar

Archiefmedewerker gevraagd, Man/Vrouw
Liefst uit de maritieme wereld met kennis van onze schepen en rederijen
Kennis Engelse en franse taal gewenst.
Contact
belgian.ships@skynet.be of 0484/36.60.99

Aangeboden:

Academie van Marine van België, mededelingen boek X (Uitgegeven door de Sikkels in Antwerpen) 25 €
email wilfran35@hotmail.com

Inhoud BSA-magazine 7:

Voorwoord	Blz. 2
Abonnementen	Blz. 2
Clubnieuws	Blz. 3
Aanvullingen & verbeteringen vorige magazines	Blz. 4
Wij herdenken ...	Blz. 6
Keltier	Blz. 8
Onze lichtschepen	Blz. 10
Onze visserij, gerucht bevestigd	Blz. 13
Tooverkracht en hekserij in de Oostendsche visschery	Blz. 14
Remorquage Armement Letzer N.V., Antwerpen	Blz. 16
Haven van Gent, 31 december 1860	Blz. 39
3 mast Schip (clipperfregat) Marnix de St. Aldegonde	Blz. 41
Boetiek B.S.A.	Blz. 43
Vragen en antwoorden	Blz. 43
Gevraagd en aangeboden	Blz. 43